

[Svend Haugaard.]

bevirker, at mange ejendommers pris når højt op over, hvad der ud fra et driftsmæssigt synspunkt kan forsvares. Vi ser da også, at forrentningsprocenten i landbruget falder, uden at det tilsyneladende påvirker ejendomspriserne det mindste.

Hvis de pengestærke kredse, der i dag køber jord, ville købe obligationer i stedet, ville det være en særdeles samfundsgavnlig handling og en værdifuld støtte for de unge, som søger lån til overtagelse af fast ejendom. Men når de i stedet i spekulationsøjemed og ikke til landbrugsformål opkøber brugene og derved presser priserne så højt op for de egentlige landbrugere, at der ikke kan skabes en rimelig indtjening, ja, så er det vel ikke helt galt at betegne de pågældende som noget i retning af landbrugs-skadedyr, som man bør samle sig om at finde passende bekæmpelsesmidler imod.

Man har talt en del om de kapitaliserende virkninger, som bedre finansieringsforhold ville få, og det er naturligvis rigtigt, at enhver forbedring af finansieringen kan påvirke ejendomspriserne i opadgående retning. Der er dog i dette lovforslag særlige betingelser og vilkår, som vil dæmpe denne virkning betydeligt. Men de, der taler så meget om risikoen for kapitalisering, når man giver de egentlige landmænd bedre lånevilkår, glemmer i reglen, at risikoen er minimal i forhold til den prisopskruning, der sker gennem ikke-landmænds store ejendomsopkøb. En betydelig afdæmpning af interessen for disse opkøb, som f. eks. kan tilvejebringes gennem særlige skatteordninger, vil mere end modvirke den opadgående tendens, som forbedrede finansieringsforhold for den egentlige landbruger kan skabe.

Vi mener derfor, der er grund til, at vi samtidig med vort klare ja til lovforslagets gennemførelse — og som sagt gerne i udvidet form — stiller et spørgsmål til landbrugsministeren og til folketingets partier. Spørgsmålet går ud på, om man vil være med til et virkelig radikalt indgreb over for ikke-landmænds opkøb af landbrugsjord. Dette vil efter vor mening være en særdeles virkningsfuld og samtidig den for samfundet billigste støtte til generationsskiftet i landbruget under rimelige økonomiske vilkår. Jeg er klar over, at det kan være

vanskeligt at få et klart svar på dette spørgsmål her i dag, men så kunne det jo tænkes, at man ville overveje at svare ved anden behandling.

Antonsen: Jeg får jo som den første lejlighed til at svare hr. Svend Haugaard, og det vil jeg meget snart gøre. Jeg vil blot principielt indledningsvis sige, at vi gerne vil medvirke til at lette generationsskiftet i landbruget, men at den foreslåede ordning giver os anledning til betænkeligheder i hvert fald i to henseender. For det første vil ordningen medvirke til et yderligere pres på ejendomspriserne, og for det andet er der en betydelig risiko for, at vi bidrager til, at unge landmænd går i gang med noget, som de ikke kan leve af.

Det er en forudsætning for at opnå lån, at man agter at drive landbrug som hovederhverv, og jeg er glad for, at det er formuleret på den måde, for jeg er bange for, at forslaget går igennem, selv om vi gerne ville have det udformet på en væsentligt anderledes måde, og at det så er nødvendigt, at de unge mennesker, der får lånene, har haft den gode hensigt; at de så efter et års forløb konstaterer, at det kan de ikke levé af, det kan de ikke byde deres familie, gør altså ikke noget; de bliver ikke straffet, bare de har haft den gode hensigt, da de fik lånet.

Forslaget betyder for den enkelte, at han kan låne 6-7 pct. mere, at han kan stifte 6-7 pct. mere gæld, og for samfundet betyder forslaget en udgift på 14 mill. kr. om året — kun 14 mill. kr., som ganske vist er anbragt på en yderst risikopræget måde. Hvis termindsydelserne ikke kommer ind efter disse lån, ser man dem jo aldrig, så er pengene tabt, da der jo er tale om belåning langt ud over værdien af den faste ejendom. Jeg tror ikke, at dette lovforslag kan være det endelige svar fra folketinget på problemerne omkring generationsskiftet i landbruget, men det er der vel heller ingen der tænker sig.

For tiden er der ifølge beregninger, foretaget af professor Gad i Århus, ca. 10.000-12.000 ældre landmænd, der trækker sig ud af erhvervet hvert år, men i de kommende år er der kun knap 1.500 unge landmænd, der står parat til at indtage deres pladser. Jeg kan derfor som den første besvare hr. Svend Haugaards spørgsmål: om de øvrige partier vil være parat til et radikalt indgreb